

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Añ 4.— Núm. 171.— Diumenge 22 de Novembre de 1903.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia los plebs y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

La dreta y l'esquerra del Catalanisme

Judicant lo que són avuy los partits polítichs, hi ha qui creu que'l Catalanisme vindrá t'at o d'hora a patir una divisió gravíssima, que ja desde ara classifican: diuen que tindrem, si és que ja no tenim, dreta y esquerra del Catalanisme.

Y sabéu com l'entenen aqueixa classificació! Donchs, aplicant exactament lo que s'está veient entre els governants d'un Estat qualsevol; això és, en retrogrados y progresistas, o en conservadors y liberals, o en monàrquics y republicans, o en reactionaries y democràticas.

Yés que encara hi ha molts y molts que no s'han fet càrrec de lo que és lo Catalanisme.

Que encara no ho han sentit a dir que el Catalanisme li és indiferent la forma de govern? Prou que ho han sentit a dir y pot ésser fins ne tenen plenes les orelles, mes no ho poden capir de cap de les maneres.

Ab lo vici de considerar las cosas de l'organisió del poder com quèstions puramente políticas, dali que dali, volen qu'el Catalanisme's declarari. Lo més xocant del cas és que uns volen qu'ns declarèm monàrquics, y altres volen qu'ns diguem republicans.

Quan ho volen, senyal és ben evident de que per se lo Catalanisme no es una cosa ni altra, y quan aixís se's hi acut a uns y als altres senyal ben clar és també de que no té en sa essència res que repugni a l'idea monàrquica, ni a l'idea republicana.

Y qui diu a l'idea monàrquica y a la republicana pot dirlo de tota altra classificació d'ideas que'ss politichs tinguita.

No hi som en això, ni'l Catalanisme hi serà mai. No tinguèu cap por de que aquellas divisións tan esgarrofoses li fassin cap mal al Catalanisme. Ja podéu estar ben tranquil·ls. Y si per cas nos ho diuen confiant ab la nostra desfeta no se'n fiu gens, perquè d'aqueix mal, gràcia a Déu, no n'ha de morir pas lo Catalanisme.

Se tracta de quelcom més important per la vida dels pobles, com és lo que atany a la seva personalitat. Se tracta de decidir quinas són las relacions que Catalunya té de sostén amb l'Estat espanyol. Per això va neixer lo Catalanisme.

Catalunya existeix. Això és ben cert. Donchs tots los catalans tenen interès en saber com ha d'estar Catalunya envers Espanya y fins si's vol envers tots los Estats.

Tota entitat nacional vivent pot trobarse en moltes situacions respecte al món de las nacions. En estat d'absorció absoluta; en estat de país conquerit; en estat de colonia; en estat de regió autònoma; en estat de federació; baix un poder personal comú; fins a l'estat d'absoluta independència.

De tot ji ha en aqueix món a hours d'ara, Irlanda, Polònia, Catalunya, Hannover, podrían servir de exemple a una de ditas classificacions. L'Australiá, lo Canadá, ab més sort en un'altra. Los Estats Units d'Amèrica y la Suissa que viuen ab lo sistema federatiu. Austria y Hungria, Sèquia y Noruega tenint de dos en dos com a lligam lo poder personal del monarca. De las nacions independents en absolut no cal parlar, perquè és lo patró més simple y'l conegut fins ara per aqueixas terres.

Donchs per sapiguer quina situació li ha de correspondre a la nostra Catalunya dintre de las classificacions existents és perquè existeix lo problema del Catalanisme. Recordis que en l'història gairebé ha tingut Catalunya situacions que corresponen a

cada uns dels termes en que pot trobarse una nació: feudataria, independent, confederada, baix poder personal de reys que ho eran d'altres nacions, conquistada y absorvida.

¿Com ha de viurer en lo pervindre? Vetaquí lo que constitueix lo problema del Catalanisme; y això no té res que veurer ab los problemes de monarquía y república, de reaccions o democràcias, de moderantisme o progressisme.

Los que la vulguin més subjecta a Espanya, ab posició autònoma atenuadíssima, podrà dirse que profesan un catalanisme moderat; los qui vulguin afuixar tant y tant o fins romper lligams, podrà dirse que professan un catalanisme radical.

Vetaquí la dreta y l'esquerra del Catalanisme, si al Catalanisme se li volen aplicar aqueixos mots en sentit que s'aplica a cada opinió: això és, en sentit de moderació o de radicalisme.

Aqueixa és l'única divisió que pot ferse dintre del Catalanisme; y aqueixa divisió no té res que veure ab las divisións de moderantisme y radicalisme polítichs.

Sinó, no hi ha més que observar: los republicans unitaris, per demòcratas y radicals, que siguin en política, poden calificar-se de reaccionaris en materia de catalanisme, perquè opinan que Catalunya ha de quedar absorvida per Espanya. Això ja és més que tenir una idea moderada.

En canvi no's pot arribar a imaginar un tradicionalista de la política a l'antiga que sigui radicalíssim en Catalanisme y trobi massa moderada las Bases de Manresa?

Encara falta fer una aclaració respecte a aqueixos dos conceptes de dreta y esquerra.

Tampoch influeix en que's diguin d'una o altra banda la circumstancia de qu'el vulgi arribar al fi per evolució o per revolució; perquè això és qüestió de procediments y no de principis. Tal evolucionista hi pot haver que no consideri que l'evolució s'ha d'acabar ab l'autonomia, ni ab las nacionalitats sotmesas a un sol poder personal; y tal revolucionari pot trobarse que a las Bases de Manresa encara s'hi deixaria retallar alguna coseta.

Tornemho a dir. La moderació y'l radicalisme, això és, la dreta y l'esquerra dintre del Catalanisme, no poden significar sinó l'acontentament definitiu en una relació més estreta o més desligada de Catalunya envers Espanya.

VICENS DE MORAGAS.

Tarragona 20 Novembre 1903.

Pel perevindre

Poch temps fa que'l Catalanisme d'una manera ostensible y sobre tot pràctic, intervè en la vida del nostre poble com a element que se'l volatre per medi de la propaganda de las ideas y del fet. Las nostras doctrinas, en quatre o cinc anys no més, han escampat devassals de llum per totes las encontrades de Catalunya, essent també moltas las poblacions en qu'els municipis y principals corporacions ofereixen lo bell exemple d'una administració seria y honrada, filla lligítima del moviment catalanista (*). Aquells quatre locos dels rotatius madrilenys, aquells neuròtics d'en Silvela, apareixen avuy als ulls dels més cegos com un exèrcit poderosissim pel nombre dels combatents, per la conciencia de la missió que ha de cumplir y per lo entimenti y reflexius de tots los seus actes.

Poser alguns impacents no n'es-

tiguin satisfets de la feyna realisada pel Catalanisme, sobre tot si tenen lo mal acert de compararlo ab altres moviments que s'han manifestat en aquests darrers temps. Però a nosaltres que no'n paguem de las apariencies, per més semblants que siguien ab la realitat, y que sabem que un edifici grandios, destinat a viure y ésser admirat per las generacions futures, no's basteix en quatre dies sinó que és obra de molts anys, sentim un goig immens, una satisfacció intensíssima cada vegada que'nsparem a contemplar la tasca realisada a despit de tantas contrarietats, malavolencias, baixesas, sectarismes y odios que s'han oposat a l'expandiment de la llevor sembrada pels autonomistas catalans.

Clar és que si confonem al Catalanisme ab un partit polítich qualsevol, sense altra finalitat ni preocupació que l'assoliment del poder, allàvors pel camí avensat en aquests primers intents de lluita activa, no valdrà la pena d'esmerir tantas energies. Mes com l'acció del nostre moviment és ben diferent dels partits politichs, com aquests obran per las necessitats de l'acte, per las tendencias de l'época o per las circumstancies de moment, y'l Catalanisme sense prescindir de tot això, guanya més lluny, tú la vista fixa en lo perevindre de Catalunya, d'aquí que la seva obra sigui lenta, però segura, constant y poch aparatoso, no gaire visible al primer cop d'ull, però arrelada fins a las entranyas de la terra.

Desapareixerán los partits politichs actuals, unes ambicions de poder succeirán a las altres, programas més o menys redemptors caurán en semipatern oblit... Mentrestant, la tasca portada a terme pel catalanisme dins de la política quedará per sempre com una fita, com a exemple y guia de l'esforç de demà, com ha quedat sencera y ben fresca en la memoria dels bons patriotas, l'epopeya sagrada dels màrtirs de la nacionalitat catalana, com queda y perdura y se eterniza l'esclat literari del passat segle que resucità nostra llengua y la escampà per las cinch parts del món ben hermosa, ben neta d'opresió y d'extrangeria.

Són així los moviments nacionals. Producte de l'intim y, en llurs primeras manifestacions, fins inconscient sentir de tot un poble, obran al compás de la vida del mateix poble y tenen un aspecte a voltas distint pera cada moment determinat. Per això ván fent via, sense precipitacions, sense salts ni corredissas, com tot lo que és obra de la Naturalesa, la gran mestra de l'Humanitat.

Y veýeu lo Catalanisme de tots los temps mostrar son carácter nacional. De la Catalunya esclavitzada, subjecta al jou del vencedor y retuda pel flagell de la miseria, ab constància y treball ne feu un país redimit per l'agricultura, l'industria y'l comerç. Los primers catalans foren los qui s'afanaren a conrear los nostres camps, los qui a impuls de son desitj de millora volgueren coneixer los secrets de l'industria moderna, los qui s'escamparen pel món mercadejant y creant riquesas, amparats per la benefactora sombra del déu Mercuri.

Si'l nostre despertar no havía de tenir altra finalitat que l'egoisme, la satisfacció de las necessitats materials de Catalunya, no hauriam passat de aquí contentantnos ab la superioritat econòmica que gaudí. Però no fou així. Ab la consagració de Catalunya com a poble eminentment treballador y actiu, coincidí la renaixa de la nostra literatura, arreconada per espay de segles, y oblidada si no aborrida dels propis catalans. L'esbart d'escriptors y poetas, que l'instauració dels Jocs Florals portà a cantar la Fè, l'Amor y per damunt de tot la Patria, fou desde bon comensament un'altra bella mostra de l'esperit catalanista que vibrava intens y radicalíssim en un sens nombre de compo-

sicions, joya preuada de las nostres lletres.

D'aquest moviment purament literari en apariencia y d'aquell relatiu benestar econòmic, ha nascut lo catalanisme polítich que tot just començat ha près ja gran volada, però que tardarà encara molt temps a assolir son complert explendor, puig de la mateixa manera que la riquesa de Catalunya y'l floreixement deson llenyutje no són obra d'un dia ni d'una sola generació, així lo desenrotlllo de las aptituds del catalans com a poble capacitat pera governarse, necessitá transcurr d'alguns anys. De la miseria que en nostre terra sembraren las guerras dels Segadors y de Successió a la prosperitat d'avuy, hi hagué la mateixa gradació que's nota en lo moviment literari desde Aribau a Verdaguer. De l'aparició del Doctor Robert sintetisant l'entrada del Catalanisme en la política, fins al regoneixement de la personalitat nacional de Catalunya, no ha de succeir també altre tant....

Cal, donchs, no defallir al primer contratemps, no descoratjarse per gròs que sia l'entreband que destorbi'l camí de las nostres reivindicacions nacionals. Es necessari pensar que'l llorers d'una victoria fàcil perden aviat son perfume. Convé tenir present que l'adversitat trempa las ànimis y las fa capassas dels més grans sacrificis. Y quantes horas amargantes, potser de desolació y de violència, seràn precisas pera tornar a la nostra terra son propi governament!

Li passa ara al Catalanisme polítich, y li passá abans al literari y a l'econòmic, una cosa semblanta a lo que pot observarse en la manera de procedir d'un bon pare de família. Aquest pare treballa ab dalit, ab convicció, sens may parar, aumenta'ts cabals, aixamplia llurs dominis, no pera son profit personal sino pera'l major benestar dels fills. La generació actual respecte al Catalanisme fa altre tant. Las seves campanyas, las seves lluitas, los sacrificis que s'imposa, són para major glòria de las generacions que vindrà a constituir la Catalunya del perevindre. Quan més treballèm ara, més aviat ferirà l'espai los raigs explendarosos del sol de llibertat.

Vingan ab nosaltres los catalans de tots las estaments que tinguin sè en lo que l'home deixa després de la seva vida. Los qui se sentin part integrant del poble català, que no moriran mai, que juntin son esforç dels patriots que lluitan pel bé de la terra. ¿Qué hi fa que nosaltres no poguem assaborir d'una manera completa'l fruits de las nostres suades, si veýem que'l qui són carn de la nostra carn y sanch de la nostra sanch se preparan a rerebels dignament, en mitj de l'oansas y benediccions a la nostra memòria?

UN NOU PARTIT

La desfeta del partit liberal espanyol, sancionada sorollosa y vergonyosament en l'Assamblea d'avuy fàvuit días, ha donat pera naixement a una agrupació política nova que comandará en Montero Ríos. S'anomenarà flamant partit democràtic y radical, tant que segons paraules pronunciadas en l'acte de fè del seu capitost, las aspiracions dels que forman arriban fins als confins de la República. Lo radicalisme dels nous salvadors d'Espanya, per lo que's veu, serà joch de miralles ab que's deixarán cassar molts republicans de la classe de sensats, que no poden de cap manera sacrificiar lo seu perevindre y'l dels adeptes que's segueixen, a las turbulencias d'en Blasco y d'en Soriano, a las exageracions d'en Lerroux y als idealismes filosòfics d'en Salmerón.

No s'hi val, donchs, a ferse l'admirat y'l sorprès. En Canalejas, una de las bases del nou partit, sortirà aquesta vegada ab ia seva: és home de sòrt y las circumstancies han fet per si solas lo que la precipitació y'l mancamiento de condicions de governant no li permeté realisar en los últims temps de la vida d'en Sagasta. Tindrà, no hi ha dubte, radicals ab vistes a la República, o pera dir ho mellar, ab vistes a l'aixam de republicans que senten atracció irresistible a la nòmina y al pressupost. Quants que al veure la fruta verda se'n anaren al camp republicà, haurán de desfer lo camí y enginyar-se altra vegada pera desenterrar aquells comitès democràtics ab presidencies honoràries y efectivas arregladas en la taula del cafè o en lo despatx de algun advocat sense pleits!

Miserias apart, l'agrupació que acaba de constituirse baix la quefatura d'en Montero Ríos, vé a continuar la Historia d'Espanya, és a dir, serà un element més que prepararà la caiguda completa de l'Estat, lo seu total enfonsament. La figura sinistra del firmant de la pau de Paris, sembla que's disposa a cantarnos las absoltas. Ab la Constitució de 1869 a la má, a tall d'hisop, anirà escampant asperges democràtiques als quatre vents, mentrens son lluit seguici de polítichs fracassats y de ganenches esdevinguts del camp contrari, entonarà'l de profundis. Quin goig farà en Canalejas convertit a las darreries d'una vida d'ex-jove ex-ministre, en senzill escala d'amèn, incensant a tort y a dret desde las planas de l'Heraldo, disposit a que may més se li escapi de las mans la casaca de cent ulls...

De tots modos cal no adelantar los aconteixements. Dintre de pochs días, tal vegada a l'hora en qu'el nostre setmanari fà l'acostumada visita als seus lectors, s'haurà publicat lo programa sencer del partit monterista. Segons un rotatiu que està destinat a ésser un dels orgues més autorisats, no hi haurà gaire feina a lligar los criteris de la gent notable, perquè'l concert «s'ha fet ab la vista fixa a las opiniós y girant l'esquena a las conveniencies personals». Demanar més abnegació, més sacrifici, és totalment impossible.

Mes com a nosaltres l'impaciencia atormenta y'l desitj de saber de que tractarà'l programa que ments escribim se confecciona, se'n presenta a cada moment més viu, no tenim altre remey que posarnos a considerar las ventajas que'ss reportarà'l retorn a la Constitució de l'any 1869, y avindres a creure que l'olm pot donar peras, puig, que si ab totas y cada una de las llibertats y conquistas democràtiques consignadas en aquell còdich fonamental, hem arribat al present estat de desolació, de caciquisme despòtic y d'afront en tots los ordres, ara ab las mateixas llibertats y conquistas passarà tot lo contrari.

Alegremse. Celebrèm ab canticos la naixensa de la nova criatura engendrada per la política espanyola. Que s'ha format ab desflasses dels antichs explotadors, que ja camina tota sola y está disposada a sentarse a la taula del presupost, sense esperar que li fassin lo plat... Això què importa? Aixis com en lo si de las famílies es motiu de joia! fet de que una criatura neixi ab las dents sortidas, en lo camp de la política això és un veritable aconteixement. Ja's pot dir que'l partit radical ve disposit a menjar-se mitja Espanya.

De l'altra meitat que resta ja'n donaran compte's conservadors ab en Maura y en Pidal, yls del partit que en Villaverde, Moret y Romero Robledo tractan de constituir pera que acabem d'ésser felisos tots los espanyols.

ORFEBRERÍA RELIGIOSA

DE LA
ANTIGUA FÁBRICA
de SEDERIAS Y TALLER
de BRODATS
DE
Fills de Miquel Gusí
BARCELONA

J. CABALLE Y GOYENECHE
TARRAGONA
Teléfono, 42
RAMBLA DE S. JUAN N° 48

Artística para Salón
en Bronzo
Bronzo-Or
Plata Santamaría
de la casa
A. y H. Santamaría
BARCELONA

ORNAMENTS D'IGLESIA

L'ALCOHOL A 105!

Diferents vegades nos hem ocupat de la qüestió de l'alcohol y avuy tenim que tornarhi, encara que ja supsem que ningú, oficialment, farà res; doncs aquí tothom està molt bé a casa seva y's perjudicats s'accontentan ab planyens en converses y tertulias particulars.

Desde fa algun temps que degut a lo elevat dels preus dels vins, gairebé sols poden ferse alcohols d'industria y aquests, siga per lo poch nombrós que són las fàbrics que hi ha y per lo tant poca concorrència, siga per la por de quèl govern imposi a dit article un fort impost, han seguit preus elevadissims que han fet molt difícil l'exportació de vins y l'industria dels anisats.

Però els preus han arribat avuy a un límit que no solzament la fan difficultosa l'exportació de vins, sinó impossible; y són de sentir los planyens que per tot arreu se fan de que no's pot treballar y de que tant França com Italia se'n estan apoderant de mercats, exclusivament nostres en altres temps, pels motius de quèls importadors d'aquelles nacions obtenen l'alcohol destinat a encabessar vins pera l'exportació a més d'un cent per cent més barato que nosaltres.

Se diu que les fàbrics d'alcohol industrial no poden cedirlos a preus relativament baratos perquè no hi ha aquí primeras materias pera destilar, a no ser a preus molt cars, y si tenen que obtenirlas de l'extranger han de soportar los drets d'entrada y's cambis, y tot això fá quèl cost de l'alcohol resulti en tot cas elevadissim. Però cal tenir en compte que aqueixas dificultats que exposan los fabricants hi són lo mateix avuy que hi eran algun temps enrera en que l'esmentat article's cotisava a trenta ó quaranta duros menos que ara, y per lo tant fá creure això que a més de les dificultats que diuen tenen per obtindre primera materia, hi entra l'ambició desmesurada de la gent que's dedica a dita industria, qui, veient que són pochs y ben avinguts, s'aprofitan de l'ocasió y no volen treballar a menys de quèl negocis'ls hi reporti beneficis exorbitants.

Fins a cerí punt fan 'dé perquè ja sabem que aquesta és la llei del comerç, però'l govern que deu veillar pels interessos de tots, hi hauria de pèndrehi part y fer de manera que no s'enriqueixin los uns, que són los pochs, en perjudici dels altres, que són los més.

No pretenem, com alguns ja desitjan, que's rebaixin los drets d'aranzel ab lo si de poguera tornar a importar alcohols extrangers, perquè sens dubte que això perjudicaria la agricultura y també als industrials que, amparats ab la legislació vigent, han empleat fortes cantitats pera montar destilerías, y tothom és mereixedor de que no se'l perjudici. Lo que hauria de fer l'Estat és estudiar si realment aquí no hi ha primeras materias suficients a las necessitats del consum, y en cas que això resultés cert, decretar la lluire introducció d'aquellas mercaderías vindugadas de l'extranger y que fossin destinadas a convertir-se en alcohol. Aquesta llibertat d'introducció hauria de durar fins a tant que l'alcohol

obtingués preus que permetessin als exportadors de vins competir ab los d'altres nacions...

També fóra convenient quèl govern reformés l'enredada legislació actual, y tal volta això sols faria que los preus se normalisessin, doncs ab las dificultats y trabas que avuy se posan al qui's vol dedicar a aquella industria, solzament permeten montar destilerías als poderosos o als que consenten en passar plassa de martir.

Com hem dit ja al comensament, no creym que hí haja qui's bellugui ni se'n preocipi d'aquest assumpte tan important pera's expòrtadors. Tal volta algú dirà que som pesats y que tot hò veyem negre y que ja en son temps la Cambra de Comers de aquí se'n preocupà, enviant una *razonada exposición* al Ministre; però nosaltres contestarem què no n'hi ha prou y que es precis fer més y més energich, y que encara que siguem pesats insistirem en lo mateix fins a veure si la gent que sols sab planyens individualment aprèn de ferho en colectivitat.

M.

L' Obra del
Diccionari Catalá

Fet ja l'estudi dels pronoms y dels *adjectius*, del qual resultan evidenciades las diferencies de la sintaxis catalana y de la castellana, passa Mossén Alcover a estudiar lo *Verb*, ànima de la llengua, ahont patentisa encara més fonamentalment la tesis. Així ho pot veure'l lector pels importants fragments que'n transcribim.

Un dels distintius del català que l'allunyan ferm del castellà, és lo poch afectat qu'es de la veu *passiva*. Tant dins los nostres clàssichs y monumets antichs com entre la gent catalana no influïda del castellà, se usa ben claras vègadas la forma passiva, y la supleixen per la forma impersonal. En castellà diuen «*jué de capitado, fué preso, un libro escrito por él*». Ara en català diràn: «*li tallaren el cap, l'assotaren, el prengueren; un llibre que ell va escriurex*», etz.

Lo castellà per la *veu activa* no té més que un auxiliar: *haber*. Lo català'n té dos, com lo francès y l'italià: *haver y ésser*, y allavors ne té un altre: *vaig*, que no'l té cap de las altres neolatinas.

A-US DE L'AUXILIAR ÉSSER

Respecte dels auxiliars en los *temps compostos* de la *veu activa* las neolatinas se divideixen en dos boldrons. La llengua d'oc, lo francès y l'italià usan l'auxiliar *ésser* pels verbs *reflexius* y certs verbs *intransitius*; mentre lo castellà no's serveix més que d'un: *haber*, per tots los verbs, perquè, si un temps, devengadas se servia d'*ésser*, deixa de ferho devers lo segle XIV.

L'auxiliar *ésser*, usat en los *temps compostos* de la *veu activa*, fàls verbs que s'hi conjugan, de la condició dels *deponentes* llatins (*natus sum - SOM NAT; nata eram - ERA NADA; nati fuimus - FOSSEM NATS; natæ fuissent - FOSSEN NADES*). De manera que'l participi

concorda com en llatí ab lo subjecte en genere y nombre, y això en totes las llenguas que usan tal auxiliar.

Vejem ara quinas són las reglas de l'ús d'aquest auxiliar dins la nostra llengua:

Regla I: Duen aquest auxiliar los temps compostos de tots los reflexius (Diez, Gram. T. III Prop. Simpl. c. IV, p. 263-67), propiament dits: v. g. *S'és mort el papa; s'és romputa la corda; ells dos se són barallats; si ells se fossen entesos, estarien bé*. Són reflexius *impropis* aquells que maldament dugan lo pronom *se*, tenen terme d'accio diferent del subjecte: *MEJNARSE un plat d'arròs; BÉURESE un tassó de vi*. Per això no s'ha de dir: *ME SOM menjat*, sinó *M'HE menjat un plat d'arròs*; etz.

Regla II: Duen l'auxiliar *ésser* als verbs *intransitius* que denotan certa passivitat o falta d'accio propia, com *naixer, morir, ésser, romandrer, quedan, caurer*, y allavors los qui denotan moviment local, y són: *anar, venir, entrar, sortir, eixir, partir, arribar, pujar, devallar, montar, debaixar, passar*: v. g. *SOM VENGUT; ERA ARRIBADA; SOM ENTRATS; FOREN SORTITS; ja varen ésser PARTIDES; etz.* Hi ha que tenir en compte que aqueixos verbs, si deixan de denotar moviment local o si passan a tenir terme d'accio (*el preu del blat HA PUJAT; HE PASSADA MALA NIT*; etz.), forman los temps compostos ab *haver*, y no ab *ésser*.

Regla III: Tots los altres verbs duen l'auxiliar *haver*.

Aquestas son las reglas que hi ha sobre *auxiliars* en català desde la constitució de la llengua, si bé s'nota qualche excepció, ben rara, és ver, y's comprén per la falta de disciplina gramatical que, per forsa, havia de regnar durant los primers segles: reglas que's veuen fidelment observades dintre's nostres monuments y escritors clàssichs, fins que sobrevingué en lo segle XVII y sobre tot a nel XVIII la mort de la nostra literatura. Perduda la tradició literaria de la llengua, y figurantse's escritors de Catalunya, Balears y València, fins y tot aquells pochs que escrivian en català, que lo grammatical y correcte era pendre per norma la gramàtica castellana, abandonaren aquelles reglas, y l'auxiliar *ésser* anà desapareixent de dins los escrits. Los pobles lo conservarien més, però a poch a poch's hi abolia també més o manco segons era l'intensitat de l'influència ultraiberiana que patían.

—*—

Proba ara Mossén Alcover l'ús de aquests verbs, retrayent y citant textes documentals de tots los segles y de totas las encontrades regionals ahont se parla la llengua catalana, desde Catalunya a Algúer y Mallorca y València, y fins examinant la poesia popular d'èpocas *incertas*, sense deixar recó de lloc ni de temps.

Un'altra de las fornás nostradas que estudià Mossén Alcover en lo referit treball, és la que, també al peu de la lletra, per l'importància capital que té en si, transcriuèm en lo nombre vinent.

A FÓRA

Juliol. Menjador d'una casa de senyors. La senyora, víuda de X, las dues filles y'l noi, que és lo més gran, assentats vorejant la taula; la mamá, escurant un pinyol del prèssich que ha reduït a la forma de fanal, ab lo ganivet, va fent llencas que desapareixen entre sos llabis molisuts; las nénes están assentadas llàguidament, ab sas batas de per casa, la cara tota empolvada a l'extrem de amagar per complir lo rosat de la pell, los pentinats poch ben deixats: alguns cabells campant pel seu compte y jugan sobre llurs fronts a l'impuls de la corrent d'aire poch fresch que s'ha establert obrint las portas oposades. Lo noi ha acabat d'endrençar un cigarro de quinze céntims, s'ha anat a reparar a una *chaise longue*, y ab la mirada segueix los dibuixos del florón. Silenci. Lo pinyol del prèssich va quedant despuliat a las mans de la mamá; las noyas semblan estar abismades en fondas reflexions; fins sembla mitj entrístidas... lo cap baix, fent piletas de crostas de pa ab los dits per dessobre las estovalles; lo noi, ab aire d'indiferència, no sab acabar de dissimular un algo quèl té preocupadot; xucla ab dalit lo cigarro, y cuallantse la boca de fum, lo deixa fugir perosament per entre's llabis mitj oberts; va al *buffet* y agafa un full de paper; s'assenta novament, y dirigintse a la mamá, diu al cap de uns moments:

—Tant que n'avíam parlat... Baba, mama. Sembla mentida això, vaja!... Però fixis bé! —Una de las noyas:

—Déixaho estar, home! Mira: no s'hi vú y s'ha acabat.—

L'altra:

—Y... no hi pensèm més... Després també...

—Però... fixis bé—continua'l noi:

—«Apreciada amiga: C. animadísimo; concurrido en extremo; pasamos el tiempo deliciosamente; los bailes dan gusto de ver, con su pollería elegante; te digo que solo faltáis vosotros para hacer un conjunto más acabado. Pero ¿por qué no estáis aquí todavía? ¿Recuerdas el año pasado? Ya sabes que como entonces hay aquí los de N., la familia S. con sus dos pollos que nos preguntan por vosotras, los G., los H..., en fin, animadísimo. Inútil que os hable de Ramon, á quien se conoce que nuestra ausencia causa profunda tristeza; apenas baila; se pasa las noches sorbiendo melancólicamente un mantecado. Espero que como dijo tu mamá...»

—«Ho sent, mamá?... «como dijo tu mamá»...»

—Bé, home bé: jo ja he dit el què y no m'amoinis més. Ves! Pera dir algune cosa potser si que vaig dirho, home!... Tantas cosas se diuen...

—Mamá, per Déu!...—

Las noyas, nerviosas, ab lo cap més baix que may, fan y desfán pilonets de crostas de pa o bè ratllan las estovalles ab los ganivetets de postres, determinadas de no intervenir ja en l'assumpto.

Lo noi continuà:

—... «que como dijo tu mamá, estareis aquí el domingo próximo; precisamente aquel dia hay baile extraordinario, y toda vez que venís tenéis que estar ya aquell dia y haréis desaparecer tristes y os podrán abrazar vuestras amigas...»

—Bueno, bueno, bueno!—diu la mamá, arrugant lo front.

—Calculi—diu lo noi—lo paper que fem ara no acostamots a C., a C. hont nos hi coneixen dels altres anys, hont hi ha aquests a qui vostè vá assegurar...

—Qui vá assegurar, què?... Mira... no insisteixis; y vosaltres, noys, los contesteu que no; y fòra satisfaccións... Poch me trobó en disposició d'anar a C. a gastar per fondas y romansos... y lo que vé después... Vaja, prou y no se'n parla més. Uy, uy! No os heu de deixar enlluernar de aquesta manera. Si no més hi fem falta nosaltres, enhorabona: no deixarán de fer broma els sols... Sapi-guessin los meus assumptos y los meus maldecaps!

—No, dóna, no; no sigui aixís y vulgui entendre las cosas... No se'n fa càrrec del paper que aném a desempenyar... Allí hi ha en *Paco*, allí hi ha... lo de *Bàdia* y tots sos companys, que tots saben que hi hem d'anar y m'esperan d'un dia a l'altre pera pendre part en las festas que organisan...

—Això mateix: organizar festas! Per això estèm, fill! Vetaquí la seyna de tots ells: vinga organizar festas y gastar diners!... Si ells tenen la bossa plena, nosaltres la tenim molt pànsida.

—Mamá, hi ha en Ramón, que a vostè tant li agrada per aquesta y que ja li ha indicat algo...—

Una de las noyas alsà'l cap sobtadament, ab los ulls oberts de bat a bat, fixantlos en la mamá pera veure si aquell argument la convens, y diu ruborisada:

—Sí, senyora; y també en Salvador agrada n'aquesta, y aixís...

—Calla, beneyta!—diu baix l'altra, mirant ràpidament a la seva mare, abaixant lo cap, tirant per terra sense donar-sen compte un pilonet de crostas de pa que havia construit.

—Nada—continuà'l noi—se vá a C. y s'hi és diumenge que vé!—

La mamá sembla haverse donat, y aquesta vegada, mitj indecisa, repe-teix:

—No, vaja, no... no pot ésser.

—Mamá!....—exclaman las dues noyas.

—Bueno, sí, ja ho veig—afegeix lo noi.

—Aném al pati de l'òs; sí, aném; aném a C., però no os creguèu estàri un mes, ni mitj.

—Bueno, dóna, ja ho arreglarèm!—exclaman a chor los tres germans.

Y las noyas atansantse a la mamá, la besan agraidas.

Lo dissipate vinent la víuda de X, acompañada de sos fills, se dirigia a l'estació del tren en coche descobert. Anavan a *fora*. Ja s'havian despidit de las relacions que, per una causa o altra, no anavan a *fora* com ells. Tots vestits de rigorós estiu, feyan goig de mirar. S'hi veia en ells a la familia arreglada que va a *fora*. La senyora, vestida de negre, com acostumava desde la mort del seu marit (al Cel sia), deixava veure en son sombrero de palla unas floretas de tons bastant clars que feyan flaire d'estiu d'una hora lluny y davan a la

seva figura un relleu marcat de senyora que estueja... Las noyas, més contentas que un gos ab un os, ab toilettes vaporosíssimas, ab uns sombreros rublets de flors de tota la gamma de colors, y ab penjolls allargats demunt del catell. Y'j jove... oh! jove! Era la personificació de la moda estiuana. Lo que primer se li veia, per la seva alsada, era un coll de ratllas; sombrero de boer, de palla, graciosament abaixat cap als ulls, americana blau-fosch, y un pantaló blanch com la neu mateixa. S'instalaren en un departament per un passeig reunió de la colonia, y ahont se prenava un cotillón pera l'endemà diumenge. Un dels joves que enviava correspondència als diaris de Barcelona des de C., va separar-se y va omplir unes cuartillas en la secretaria del balneari.

Y l'endemà's diaris barcelonins portaven una carta dè C. dient que «acababa de llegar á C. la distinguida y acaudalada família de X, de esa ciudad.

ILDEFONS SEGUÍ Y POU.

Comentaris

Podense sola

De moltes ciutats d'Espanya s'envien al govern protestes contra'l projecte de llei concedint a Madrid dos milions de pessetes en concepte de capitalitat.

Aquestes

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica per complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit està instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

Assamblea, en Vega d'Armijo proclamà un patètic discurs, dient que en aquell acte s'anava a demostrar que eran infundats los rumors de divisions dintre'l partit liberal... y en efecte, l'ústre marquès aviat podrà fer calendaris: començar la votació y començar l'esvalot, tot fou hu.

Fem gracia a nostres lectors del gròs escàndol que hi hagué, perquè si bé tots los periòdics estan conformes en que l'esvalot fou terrible, lo nostre gran Matheu assegura, com a testimoni presencial, que la cosa no anà pas tan malament, y que tots són exageracions dels periodistes.... Y com a nosaltres tant sens en dóna que hi hagués bastonades com nòs, nos limitarem a fer constar que en Montero Ríos obtingué 204 vots y en Moret 194.

Ja veuen si la cosa vá anar d'allò més prim; però com s'havia convinut que pera ser quefe's necessitaven dues tercera parts de vots, resolqueren... no tornar a votar y que cada hu fés lo que li dugués la liberal gana.

Y aixís acabà la tan cacarejada assemblea, si fá no fá, com la comèdia de Falset.

Bé s'han portat los liberals, com hi ha mòn!

Lo nou partit

Ara si que no podrèm patir. Fefa temps que estaven condemnats al turno dels dos partits que feyan la felicitat d'Espanya; però de aquí endavant aquesta felicitat no'n cabrà a la pell, perquè com diuen en aquella comèdia: *ya somos tres*: lo partit conservador, l'unió liberal y'l liberal-demòcrata.

Lo primer lo formaran en Maura, Pidal, Dato y Nocedal. Lo segon en Villaverde, Romero Robledo y Moret. Lo tercer en Montero Ríos, Canalejas y en López Domínguez.

Perfectament bé, veritat? Perquè aixís troben hermosa colació, totes las eminències que fins ara havían anat d'assí d'allà sense poguer fer estada en cap puesto, y logrem allò que tant desitjavam: moltos nous. Se'n dirà que's moltos ja serán nous però que la pasta passa de ranca... Bueno sí, però si no'n tenim d'altra!

Ademés, a l'extrem a que han arribat les coses, no hi ha que usar escrupuls de monja. Estèm en plè imperi positivista y cal arreconar idealismes mitjans, que a res pràctic condueixen... Per lo tant, quién partit ofereix més garantías de regeneració? Lo liberal-demòcratic? Donchs, apa, telegrama a Canalejas oferintlì per tot y que tot, y ja veurán com lo dia menys pensat, los hi tocarà un tròs de pressupost, que's hi farà oblidar les tristesses d'ara.

Jo hi tinc grans confiansas en lo flamant partit democràtic y això que encara no coneix lo programa; però en canvi sé que en Montero Ríos és molt liberal, com ho demostrarà a París, regalant o poch menys las Filipinas; me consta que en Canalejas és repùblicà científich, y que en López Domínguez té acreditada la marca democràtica desde allavors que ell mateix se va concedir lo ternerat.

Si tota aquesta democracia ben barrejada (*agitese entes de usarla*) no dóna excelents fruits, enlairant lo nom de la patria... caldrà plegar lo ram y deixar que la regeneració ns abandoni per desgraits y burros.

Una cosa'n s'ha por; y si després resulta que no hi ha democracia! ¡Bah! Una ensarronada més no vindrà de aquí.

Note

Sembla que la principal missió que s'han imposat los cap-de-brot del partit democràtic, és la pesca de republicans, y que a l'efecte han escomptat molts palanges ab esqué de primera, una cosa així com carteras de ministre.

Posser de moment no piquin l'am per allò del què dirán: però si per Nadal no vé la República, que tanques vegadas han ofert a plasso fixo, y que no vindrà, és molt possible que

alguns impacients o aixerits, se deciden a passar lo Rubicon, pensant que és millor pàjar en mano que no esperar los problemàtics moments que'n pugui portar la república.

Sants de la setmana

Diumenge, 22 de Novembre.—Santa Cecilia vg. y mr.—Dilluns, 23.—St. Climent papa y Sta. Felicitas mrs.—Dimarts, 24.—St. Joan de la Creu fr. y Sta. Flora vg. y mr.—Dimecres, 25.—Sta. Catarina vg. y mr. y St. Garcia abat.—Dijous, 26.—Los Desposoris de Nostra Senyora y Sant Conrat b.—Divendres, 27.—Sis. Fa-cundo y Primitiu mrs.—Dissabte, 28.—St. Gregori III, papa y cf.

NOVAS

La campanya electoral ha portat un seguici de discussions apassionadas entre alguns confreres monárquichs y republicans, discussions que si alguna cosa han conseguit és fatigar als lectors dels periòdics que les sostenen, majorment portades al terra a que han volgut conduir-se.

Francament tant de parlar del *terreno del honor, de caballeros* y demás, resulta si vostés volen, quixotesch. Nos sembla que pera democstrar la bondat d'una o altra forma de govern, tot això de desafios hi sobra.

No sempre qui crida més o qui fereix a son contrari en un desafio té rahó, sens comptar ademés que aquela població ha viscut sempre ab poch agrado semblant manera de discutir.

Podriam fer esment de moltes altres consideracions, mes ho deixem per avuy perquè creyem que en benefici d'uns y altres periòdics se procurarà acabi prompte semblant espectacle.

En la sessió que celebrà l'Ajuntament lo divendres, s'acordà: *Manifestar al Consistori dels Jocs Florals, de Barcelona, que l'Ajuntament se troba en l'impossibilitat de concedir un premi pera la festa de l'any pròxim.*

No creyam que's caciquistas portessin lo seu odí a las coses de la terra, fins a l'extrem d'interrompre la costum que segueixen los principals municipis de Catalunya oferint modestos premis a la tradicional festa de les lletres catalanas.

Probablement lo pretext serà la llei Maura; però per lo vist la tal llei no impideix que's gastin diners ab banquets y coses inútils, ni molt menys pera nomenar cada dia nous empleats, com ne donaren bella mostra en la darrera sessió, nomenantsen un mes.

Ho sentím, entre altres coses, perquè en lo Consistori d'enguany hi figuren tres escriptors tarragonins, los senyors Querol, Moragas y Montoliu, que, naturalment, se veurán contrariats per lo mal paper que's fa representar a Tarragona.

Fa uns dies se troba entre nosaltres nostre bon amich y company lo distingit escriptor catalanista y Vis-president de l'Orfeó Català D. Vicens de Moragas y Rodés. qui honra avuy las columnas de LO CAMP, ab un notable article de doctrina catalanista. escrit expressament pera nostre setmanari. L'amich Moragas ha vingut ab sa distingida esposa a passar uns quantos dies a Tarragona, a la que tant estima, en companyia de sos prop parents los Srs. d'Ixart.

Segons llegim en la premsa local lo ministre no obstant no ha querit signar, ha promès que nomenarà un ambulant que fass'il trajecte de Salou a Reus, a fi d'evitar que la correspondencia de Valencia destinada a Reus vingui a Tarragona y's reexpedeixi després per primer tren a la veïna ciutat.

Res hi tenim que dir: per lo contrari nos alegrém d'una millora que vé a afavorir los interessos de Reus, mes caldrà que d'una vegada tinguis una favorable solució lo de que la correspondencia de Madrid, Portu-

gal y Nort se rebés aquí a dos quarts d'onze.

Moltes vegades se'n ha promès tal millora, mes lo cert és que'l correu al demà no hi vé. Per cada dia que se reb alguna carta ab l'express, deu que no hi venen, estant condemnats a que'l correu de Madrid vingui a les tres, a las cinch de la tarde y d'aquí endavant, a l'hivern, casi sempre a les vuit del vespre.

Com ja indiquem més amunt, no nos mou l'envia ni altra passió baixa, mes és hora de que s'acabin preferencies y que se'n atengui, puig los interessos de Tarragona són tan dignes de respecte com los de qualsevol altra població.

Lo Municipi vá comprar temps enrera una màquina d'escriurer y ara ha nomenat un encarregat de la tal màquina ab 500 pessetas de gratificació anyals.

Vostès pensaran que una màquina d'escriurer és cosa fácil y que podia portarla qualsevol empleat de l'Ajuntament. Potser tinzen rahó; però fentlo aixís no s'hauria pogut emplear a un amich, que és lo que's tracta de demostrar.

Ja anem bé, ja, per anar a Querol.

Dilluns passat sortí ab direcció a Roma lo Sr. Arquebisbe d'aquesta arxidiòcesis Dr. Tomás Costa. L'acompanyaren en son viatge a la ciutat eterna los canonges Srs. Claverol y Sardà.

Segons notícies telegràfiques lo senyor Arquebisbe y los acompañants arribaren a Roma dijous, sens novedat, lo que celebrem.

Hem rebut atenta invitació pera concorrer al meeting que en protesta al projecte de concedir dos milions de pessetas anyals a Madrid en concepte d'indemnisió de capitalitat, ha organisat los Foment Autonomista Català, y que tindrà lloc ayer a las dèu del matí en lo Teatre de la Gran Via de Barcelona.

Conegudes nostres ideas respecte a la pretensió dels madrilènys no cal dir que estèm ab tot conformes ab l'acte y que LO CAMP estarà degudament representat en lo meeting.

Lo distingit escriptor tarragoni nostre bon amich D. Adolf Alegret, publicarà en breu una obra de crítica arqueològica, que sens dubte està cridada a una viva discussió entre'llos arqueòlechs.

L'obra de l'amich Alegret se refereix a Poblet, combatent en ella el criteri sustentat per los arqueòlechs alemany, respecte a la procedència dels signes masònichs ab que apareixen ornamentals diferts capitells.

Lo pròlech del llibre del Sr. Alegret l'escriu l'individu de l'Acadèmia de l'Historia y eminent escriptor tarragoni Sr. Saavedra.

Moltes vegades nos havem queixat dels perjudicis que pot ocasionar a la salut pública la clavaguera que passa al descobert arrant las casas de la carretera de Castelló.

Cal que l'Ajuntament o'l Sr. Gobernador prenguin prompte una determinació que eviti lo desenrotlllo d'alguna epidèmia.

Lo moviment mercantil de nostre port afortunadament és bastant actiu, essent sols de desitjar que duri. També'l mercats se veuen bastant correguts devant notarse l'alsa cada dia més accentuada en las mistas y esperits. Los vins sostinen las bones cotisiacions de principis de campanya.

Sembla que la fabricació de l'exquisit licor Chartreuse que's frares de la Cartoixa han establert en aquella ciutat, pendrà bé aviat sèries porcions.

Aixís ho fá pensar lo fet d'haverse rebut aquesta setmana una important partida d'alcohol destinat a dita fabricació y per la que s'han abonat a la Duana 140.000 pessetas de drets d'entrada.

Aquesta nit tindrà lloc al Centre Català una extraordinaria funció teatral, posantse en escena l'hermós drama català de l'Ignasi Iglesias «Los Vells».

No cal dir si la concurrencia será nombrosa.

Orfebreria religiosa y ornamentos de iglesia. —J. CABALLÉ GOYENECHE.

Mentre se compleixi l'acord de l'Ajuntament d'instalar tres llums elèctriques en lo camí que conduceix al Convent-Assil de las Germanetas dels Pobres, l'alcalde accidental seyyor Cañellas ha disposat s'illuminar el camí ab tres fanals de petroli.

Neurastenia. —**Neurosteògeno Sugrañes.**

Desde dimecres que tenim la temperatura complicitament cambiada, deixantse sentir frets bastant intensos. Han tingut donchs de sortir los abrichs de rigorós hivern.

Hem rebut un exemplar de l'aplech *Cançons de Nadal dedicadas al Infant Jesús* folleto apropiat pera repartir entre'l infants per las próximes Pasquas. Aixís com, fins avuy aquests llibrets eran composts de català y castellà figurant-hi cansons poch apropiades per son objecte, aquest sobre ser verdaderament català hi figuren composicions de gran valua suscritas per en Costa y Deu, Casas y Amigó, Picó Campamar, Lluís Almerich, Busquets y Punset y altres de no menys coneguts.

Pera's encàrrechs dirigirse a don Frederich Martinho, editor Sabadell.

Camisas y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

Convalecències. —Ovl Lecitina Glol.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Malalties nervioses

y del ventrell

Consultori especial del Dr. Homs y Parellada.

De 3 a 5 tarda. —Dias de festa de 1 a 2 Pelayo, 9, 1.er 1.ª BARCELONA

Doctor Girona Magriñá

Ex-Jefe de la Clínica Cardenal

CIRUJIA GENERAL (OPERACIÓNS)

CONSULTA

Rambla Catalunya, 31
de 2 a 4

Uniò, 16, (Clínica)
de 11 a 12

Gratis als pobres

BARCELONA

La Confiança

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVÉ

Carrer de l'Uniò, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

Obran per inhalació dels agents antisèptichs, anti-catarrals y anti-asímàtichs que's desprenen mentres van desfent per la boca. Curan la TOS, REFREDAKS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARRS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, etc., etc.

Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

Pastillas Morelló

Sorteo de los premios, 17 de Diciembre GRAN LOTERÍA DE DINERO

600,000

Marcos ó aprox. Pesetas

1.000,000

como premio mayor pueden ganarse en caso más feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo.

Especialmente:

I Premio á Marcos	300000
I Premio á Marcos	200000
I Premio á Marcos	100000
I Premio á Marcos	80000
I Premio á Marcos	60000
2 Premios á Marcos	50000
I Premio á Marcos	45000
3 Premios á Marcos	40000
I Premio á Marcos	35000
5 Premios á Marcos	30000
5 Premios á Marcos	20000
3 Premios á Marcos	15000
16 Premios á Marcos	10000
40 Premios á Marcos	5000
100 Premios á Marcos	3000
160 Premios á Marcos	2000
619 Premios á Marcos	1000
812 Premios á Marcos	400
32014 Premios á Marcos	169

20017 Premios á Marcos 300, 200, 144,
111, 100, 78, 45, 21

Marcos 10,856,562
ó sean más de Pesetas
18,000,000

La instalación favorable de esta lotería está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 53.795 premios incl. 8 premios extraordinarios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor en caso más fortuito de la primera clase que pueda importar Marcos 50.000, el de la segunda 55.000, asciende en la tercera á 60.000, en la cuarta á 70.000, en la quinta á 75.000, en la sexta á 80.000 y en la séptima clase pueda en caso más feliz eventualmente importar 600.000 especialmente 300.000, 200.000, 100.000 Marcos etc.

La casa **INFRASCRIPTA** invita por la presente a int. resar en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envíen sus pedidos se servirán añadir á la vez los respectivos importes en billetes de Banco, ó sellos de correo remitiéndonoslos por v. lores declarados, ó en libranzas de Giro Mútuo sobre Madrid ó Barcelona, extendidas á nuestra orden ó en letras de cambio fácil á cobrar por certificado. Se pueden hacer entregas por nuestra cuenta tanto en el Crédit Lyonnais de Madrid como en todas las Agencias de este establecimiento en Provincias, en este último caso se debe indicar que la consiguiente entrega ha de traspasarse al Crédit Lyonnais en Madrid para su abono en nuestra cuenta. En todo caso se debe mandarnos con el pedido el recibo correspondiente a Hamburgo.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 Billete original, entero: Pesetas 10
1 Billete original, medio: Pesetas 5

El precio de los billetes de las clases siguientes como también la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los menores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como también el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía á todo interesado la lista oficial de los números agraciados, provista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica según las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría á los interesados, los billetes podrán devolverse pero siempre antes del sorteo y el importe remitido nos será restituído. Los pedidos deben remitirse directamente lo más pronto posible, pero siempre antes del

17 de Diciembre de 1903

(Fecha del sorteo)

VALENTIN Y C. SA
Expededuría General

Hamburgo (Alemania)

Para orientarse se envia gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida.

Farmacia Plana
al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygas minero-medicinals
TARRAGONA

Droguería Plana
Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobarà la indústria, la agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras matèries pera abons ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre FLORESTILLA de la millor marca
TARRAGONA

Serveys de la Compañía Trasatlántica

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 16 de Novembre sortirà de Bilbao, lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII.**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y carrega pera Costafríme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions per'l llitoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 de Novembre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 30 de Cadiz lo vapor **Montserrat**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, llitoris de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Novembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cadiz, lo vapor **Buenos Aires**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guaya, admeten passatge y carrega pera Veracruz ab trasbord á Habana. Combinacions pel ferro-carriol de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera qual port admets passatge y carrega ab bitllets y coneixements directes. Combinacions per'l llitoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord á Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanahani y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 5 de Desembre sortirà de Barcelona, habent fer les escals intermitentes lo vapor **Antonio López**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Cinfa de Buenos Aires.—Lo dia 2 Desembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz, lo vapor **P. de Satrustegui**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 Novembre sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de La Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornanta Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escals en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dijous, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes. Per a més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**.

Ayuga naf SERRA

L'ESPERANSA

Companyia anonima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	D. Joseph Ciurana y Cabré
Vls-president.....	D. Pere Company y Molins
Administrador general.....	D. Bonifaci López Muñoz
Idem id. suplent.....	D. Pere Rius y Fábregas
Vocals.....	D. Joan Rovira y Palau
	D. Vicenç Piera y Brills
	D. Joseph M. Lorjurt y Barbany
	D. Felip Durán y Piqué
	D. Vicenç Aldrufe y Prats
	D. Edelmir Borrás y Lozano
	D. August Vidal y Parera
	D. Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Dilect a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus: y son partit: Srs. Massó y Ferrando.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C., constructors d'arades y bògits pera ondas llaurades y demés màquines agrícoles.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de seje de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Col·legis de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjanç l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtic de Farmacia de Madrid y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotilló físich, creixensa d'ossos y surtida de les dents. Necesaria als nens, embrassades, vells y persones débils; pera les enfermetats cònsutivas, convalescència, diabets, tos, catarrós, tisis, escròfulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llèt i la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major 14

Horas de classe.—PINTURA.—Classe per noys: De set á dos quarts de nou del matí.

Classe per senyoretas.—De dos quarts de dues á les tres de la tarda.

DIBUIX.—Per senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Per noys: De set á dos quarts de nou al vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova al devall d'un canó.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, qui ai Rafel ni Murillo los podrian fer melló, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totas menes que són molt barato y bons.

Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

CENTRE D'INSTRUCCIÓ MUSICAL DE TARRAGONA

EN LO

«SALÓ AYNÉ»

Ha quedat oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.

Lo dia 1.er d'Octubre quedá obert lo curs de 1903 a 1904.

••• HORAS DE CLASSE •••

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarda.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21. PIS SEGÓN. TARRAGONA

Tractament especial de las malaltias de las dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplasters, emploadoras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Organic Químichs propis pera plantacions perantlos també ab atenció á las necessitats de la planta y terra á que deuen destinar-se.

Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIÓNS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-Tarragona

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organic-químichs propis pera plantacions perantlos també ab atenció á las necessitats de la planta y terra á que deuen destinar-se.

Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.